

debatt@klassekampen.no
KRONIKK & DEBATT

Norges kakestykke

HANDEL
 Iselin Nybø

Næringslivet står med begge beina i en global pandemi. Dette rammer internasjonal handel generelt og norsk eksport spesielt. Norges velstand er avhengig av at norske bedrifter er til stede i internasjonale markeder. Bedrifter som eksportører, får verdifull kunnskap, nettverk og bidrar til å øke produktiviteten og verdiskapingen her hjemme. Vi må ta debatten om hvordan vi kan øke norsk eksport. Når vi gjør det, må vi forholde oss til fakta.

I et innlegg i Klassekampen 24. august skriver Arbeiderpartiets Terje Aasland blant annet at tap av markedsandeler er en indikasjon på at næringslivet blir mindre konkurransedyktig internasjonalt. Det er ikke riktig.

Norges andel av det globale eksportmarkedet påvirkes først og fremst av at store land som Kina og India eksporterer mer, og at Norges andel av det globale markedet blir mindre.

Det er ikke nødvendigvis negativt. Større kake, gir et også Norge et større kakestykke.

Regjeringen har et mål om at norsk eksport skal bidra til å bygge opp norsk næringsliv etter koronakrisen. Derfor har vi satt i gang arbeidet med en handlingsplan for norsk eksport.

Med innspill fra næringslivet vil vi legge til rette for å styrke eksporten. For det er bedriftene, og ikke staten, som eksporterer.

Samtidig bistår eksempelvis utenriksstasjonene og Innovasjon Norge norske selskaper i utlandet. Aktører som Norges sjømatråd og Norwegian Energy Partners støtter også sine bransjer i utlandet.

Opgaven vår er å sikre markedsadgang for norske selskaper og at det offentlige virkemiddelapparatet har konkurransedyktige ordninger.

Vi som politikere kan ikke vedta høyere eksport, men vi kan komme med tiltak som bidrar til dette. Og det vil vi gjøre denne høsten.

Iselin Nybø,
 Næringsminister (V)

Boligeiere er vanlige folk

BOLIGMARKEDET
 Morten Andreas Meyer

I Klassekampen 28. august hadde Maria Refsland og Alf Jørgen Schnell, medlemmer av aksjonen «Reduser husleia!» og instagramkollektivet Min, drømt om boligpolitikk.

En av påstandene fra kronikkforfatterne er at «bolig er de største driverne av økonomisk ulikhet». Dette er en myte vi må motbevise. Den norske boligmodellen er unik og sammenlignet med mange andre land, er andelen boligeiere veldig høy i Norge. De ferskeste tallene fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at 82,1 prosent av nordmenn bor i en bolig eid av husstanden. Det gjør at boligeiere er et tversnitt av Norges befolkning. Boligeiere er vanlige folk.

Boligmodellen er det tverrpolitiske enighet om, og den har redusert formueskjellene i Norge. Ikke øke dem. Dette kommer frem i en artikkel fra SSB fra 2018. Artikkelen peker på at boligformuen er jevnere fordelt på husholdningene enn annen formue og viser at fordelingen av boligformue.

Å eie egen bolig har stor betydning på flere måter. Huseierne mener at alle skal kunne oppleve tryggheten og friheten ved å eie og ta vare på eget hjem.

Eierskap til egen bolig kan styrke mulighetene til barn og unge som vokser opp i familier med dårlig råd, og bidra til å forebygges at fattigdom går i arv. Fors-

Klassekampen 28. august

kning har vist at gode og trygge boforhold er viktig for å kunne realisere effekter på andre velferdsområder. Eierskap til egen bolig gir bedre helse, høyere utdanning og kortere perioder med arbeidsledighet.

Vi i Huseierne arbeider for at alle har en god bolig i godt miljø. Vi ønsker at Husbanken og bankene tilbyr førstehjemsloan eller startlån til unge i etableringsfasen med langsiktige og gunstige vilkår slik at flest mulig kommer seg inn på boligmarkedet.

Men Oslo skiller seg ut. Vi mener at løsningen i Oslo er ikke skatt og regulering, men å bygge mer. Ved å øke tilbudet vil prisene på boliger gå ned.

Det minker i sin tur priset i leiemarkedet.

Det er riktig at Huseierne arbeider for at primærboligen skal skjermes for beskatning. Det er folks hjem, og ikke et investeringsobjekt. Eiendomsskatten rammer dem med lav samlet formue i relativt høy grad. I tillegg tar den ikke hensyn til gjeld, noe som er i strid med prinsippet om skatt etter evne.

En ting er vi enige med kronikkforfatterne om, og det er å gjøre boligspørsmål til en valgkampsak.

Morten Andreas Meyer,
 generalsekretær i Huseierne
 m.a.meyer@huseierne.no

Alderen på førstegangskjøpere har gått litt ned.

Mange boligeiere leier ut en del av boligen sin for å kunne spe på inntektene. Som oftest tar boligeierne godt vare på eget hjem, også utleiedelen. Huseierne ønsker ikke å gå tilbake til husleiereguleringer. Erfaringer fra land med regulering viser at det gjerne gir problemer med en svart «under bordet»-økonomi.

Vi vil også arbeide for at stat og kommune tilrettelegger for en stabil og planmessig boligbygging, slik at prisutviklingen på boliger ikke blir utsatt for urimelige svingninger. Kronikkforfatterne mener boligmarkedet er ødelagt.

Det er vi ikke enig i, men det er store forskjeller i boligmarkedet her til lands. Antall førstegangskjøpere er stabilt i Norge, og alderen på førstegangskjøpere har gått litt ned de siste årene.

Arrogante, autoritære, uangripelige meg

LITTERATUR

Tore Rem

Etter å ha framstilt meg som irritabel, sur og negativ i sitt første innlegg, har Geir Gulliksen i Klassekampen 22. august kommet til at jeg dessuten er «arrogant», «autoritær» og «moraliserende».

I vår tid rettes moralismeanklager helst mot miljøbevegelsen. De hviler på antakelser om intensjoner, og er sjelden konstruktive. Kanskje tenker Gulliksen egentlig på etikk?

For meg handler det å ha en etisk tilnærming til biografiskrivningen, om å ha en forpliktelse både over den biograferte og dem som havner i hans skygge. Som når jeg skriver om de seksuelle

overgrepene mot ei jente fra Flekkefjord, eller om utnyttelsen av en gutt på Veierland, og om hvordan disse ble ofret for kunstnermyten.

Men etikken gjelder like mye når jeg tar Bjørneboes perspektiv, og forsøker å forstå hvorfor han agerte som han gjorde, også når hans handlinger fikk problematiske utfall. Til dels harmonerer en slik tilnærming med ambisjonen om å vise hvordan Bjørneboe ikke bare var en outsider, løsrivet fra samfunnet, men at han befant seg i og var avhengig av ulike sosiale sammenhenger, at han tilhørte et menneskelig fellesskap.

Jeg har vanskelig for å godta at man ikke kan være både etisk og empatisk. Setter vi innlevelse og medfølelse opp mot distanse og moralisering, vil jeg mene at vi gjør det for enkelt for oss selv. En viss distanse kan representere

mer genuin empati og respekt for den biograferte enn den tilsynelatende totale identifikasjon.

Min korte respons til Therese og Suzanne Bjørneboe har provosert Gulliksen. Det kan være komplisert å være etterkommerne til en biografert person, og ikke mindre når denne levde et liv som Bjørneboes.

Jeg har likevel vanskelig for å se at det å være tilbakeholden med å gå i debatt med familiemedlemmer, å la være å gjendrive deres påstander og argumentasjon, er å være «arrogant», «autoritær» eller å gjøre seg «uangripelig».

Det skremmer meg at Gulliksen, med sin erfaring som redaktør og omdiskutert forfatter, i så liten grad tar innover seg hva den offentlige uenigheten familiemedlemmene imellom innebærer. Når han nå uttrykker «stor

interesse» for Marianne Bjørneboes perspektiv, lyder det ikke særlig mer sensitivt enn da han i sitt første innlegg ganske enkelt ignorerte henne.

Som litteraturforsker har jeg lenge vært interessert i ulike utøvelser av forfatterrollen. Jeg tror vi har godt av å bevisstgjøre oss både kulturens forventninger til forfattere, og hvordan forfattere forvalter sine roller. Ikke minst kan dette ha noe å si for hvordan vi oppfatter det offentlige ordskipet, for utøvelsen av det frie ord. Men i biografien har jeg verken begrenset meg til forfatterroller eller til å knuse myter.

Aller mest har jeg forsøkt å skrive fram det unike mennesket Jens Bjørneboe, på godt og på vondt.

Tore Rem,
 biograf og forfatter
 torem@norden.uio.no